

IKAATEEYINI

1 ¹Okanta apiteta-tsiri ojarentsi ishitowan-taari Israel-paeni Apitantoniki, rootaki etawori kiteejeri, apiteta-tsiri kashiri ithonkan-teeta-kawori tajorentsi-thaante. Janta Cheentoniki, ari rapiiteero Tajorentsi inaanteeri Moisés tajorentsi-thaanteki, ikanteeri: ²“¡Moisés! Pithonkiri pojankina-takoteri maawoeni pisheninka-paeni, maawoeni jempe ikaatzi isheninka-tawakaa, eejatzi iwaejatzite-paeni. Tema rojankina-takotatyeeya apaani-paeni iwaero maawoeni shirampari-paeni. ³Petana-kyaari pojankina-takoteri kaaten-tsiri 20 rojarentsite, pithonkeri maawoeni. Pinashi-yitakyaari eeroka pojankina-takotiri matironi rowayirityaa. Pikanteri Aarón ramitakotimi.”

13 ¹Ikanta Tajorentsi inaanteeri Moisés, ikanteeri: ²“Potyaanti aminaki-tironi kepatsi Owinteniki, tema rootaki nashita-kaeyariri pisheninka Israel-paeni. Piyoshiiti apaani pikaatzi pisheninka-tawakaeyani, riitaki jewaripaeni potyaantayite”. ³Imatakiro Moisés ikantakiriri Tajorentsi, rotyaan-takiri ikaatzi riyoshii-takiri, ipoñaanakawo ochempi-mashiki Moontaawoki. Tema riitaki jeewarite Israel-paeni. ⁴Iroka iwaero-paeni ikaatzi riyoshii-takiri: Raminakiri ikaateeyini icharini-paeni Rubén, riyoshii-takiri Samúa, itomi Zacur. ⁵Raminakiri ikaateeyini icharini-paeni Simeón, riyoshii-takiri Safat, itomi Horí. ⁶Raminakiri ikaateeyini icharini-paeni Judá, riyoshii-takiri Caleb, itomi Jefone. ⁷Raminakiri ikaateeyini icharini-paeni Isacar, riyoshii-takiri Igal, itomi José. ⁸Raminakiri ikaateeyini icharini-paeni Efraín, riyoshii-takiri Oseas, itomi Nun. ⁹Raminakiri ikaateeyini icharini-paeni Benjamín, riyoshii-takiri Palti, itomi Rafú. ¹⁰Raminakiri ikaateeyini icharini-paeni Zabulón, riyoshii-takiri Gadiel, itomi Sodi. ¹¹Raminakiri ikaateeyini icharini-paeni José (eejatzi Manasés), riyoshii-takiri Gadi, itomi Susi. ¹²Raminakiri ikaateeyini icharini-paeni Dan, riyoshii-takiri Amiel, itomi Gemali. ¹³Raminakiri ikaateeyini icharini-paeni Aser, riyoshii-takiri Setur, itomi Micael. ¹⁴Raminakiri ikaateeyini icharini-paeni Neftalí, riyoshii-takiri Nahbí, itomi Vapsi. ¹⁵Raminakiri ikaateeyini icharini-paeni Gad, riyoshii-takiri Geuel, itomi Maqui. ¹⁶Rootaki iwaero-paeni ikaatzi rotyaan-takiri Moisés raminakitiro

kepatsi. Riima Oseas, itomi Nun, rowaeniri otsipa iwaero, iiteeri Josué. ¹⁷Rotyaan-teeya-kirini Moisés raminakitiro kepatsi Owinteniki. Ikantawakiri: “Piyaateeyini pikinanaki katonkonta Piryaariniki, pitonkaero janta ochempi-mashi. ¹⁸Ari paminiro jempe okantawaeta kepatsi. Piñeeri jempe ikantawaeta nampitawori janta, shintsi-rika ikanteeyani, oshekirika ikaatzi. ¹⁹Paminiri jempe okanta ipankopaeni, kameetha-rika kepatsi, roopero-rika ipanko, iyoshii-tashita-rika ipanko-sheta. ²⁰Kameetha-rika oshooki pankirentsi, terika okamayitzi. Tzimatsi-rika inchato-paeni. Pitonta-shiretanake, kaari ithaawaetzi. Pamayiteera chochoki okaatzi tzimatsiri janta.”

Tema owakira etanaawo okithoki-paetetzi chochoki-paeni imiriteetzi. ^a ²¹Ari riyateeyanaki, ipoñaanaawo Cheentoniki raminiro kepatsi, roojatzi Owaankiiriniki jempe okiishita awotsi jatachari Omana-weniki. ²²Ipampitha-tanakiro okatonkotzira Piryaarini, areetee-yakani nampitsiki Ariperotaarini. Ari inampitawori janta Ahimán, Sesai eejatzi Talmai, icharini-paeni Anac. Tema iroka nampitsi Aripero-taarini, rootaki etakawo inampi-teetawo, okaataki 7 ojarentsi, ari rimpoetee inampitaawo Shitowaarini-jatzi Apitantoniki. ²³Tema areetee-yakani nijaateniki iiteetzi Monkyaaawoni, ari ithatzi-kakotanaki apamonkiro chochoki imiriteetzi. Tema apite ikaawen-takiro inatakotakiro incha-pankeki. Ramae eejatzi okithoki otsipa pankirentsi-paeni. ^b ²⁴Riitaki iitana-kirori Monkyaaawoni irika Israel-paeni, tema ari ithatzi-zinkanakiro apamonkiro chochoki imiriteetzi.

²⁵Imatakiro raminayi-takiro kepatsi, okaatzi imaakotake 40 kiteejeri ipiyanta-yitaari. ²⁶Jateeyeni iñaapaeri Moisés eejatzi Aarón ochempi-mashiki Moontoni janta Tajorentsi-taariniki. Jempe ipiyotee-yakani eejatzi maawoeni isheninka-paeni. Ikamanta-paeri jempe okanta raminakitziro, roñaaha-paeri okithoki chochoki tzimatsiri janta. ²⁷Ikantapaeri: “Nomatakiro nareetakita jempe potyaan-takina. Ari oshookapae osheki pankirentsi, eejatzi ari itzimapaee osheki ipireetari. Iroka okithoki pankirentsi okaatzi shookatsiri janta. ^c ²⁸Roo kanteencha, antari-pentha-kyaa-paeni ikaatzi nampitawori janta, antawo-paeni inampi, rooperori rowetsika-yitziro ipanko-paeni. Noñaakiri eejatzi janta icharini-paeni Anac. ²⁹Rooma janta Piryaariniki, ari inampitawori Otenkanaaweni-jatzi. Rooma ochempi-mashiki, ari inampitawo Thaawantaa-rinijatzi, Kayaawenijatzi, eejatzi Ochempi-weni-jatzi. Rooma janta inkaari-thapyaaiki eejatzi Pareenkaarini, ari inampitawori Owinteni-jatzi.” ³⁰Ari itzinaa-wokotanaka Caleb, imaeritawaki maawoeni isheninka-paeni ipiyotakiri Moisés, ikantanaki: “¡Aritaki aakiro irona kepatsi! ¡Aritaki amatakiro ashitee-

^a 13.20 pankirentsi = uva ^b 13.23 chochoki imiriteetari = uvas; okithoki otsipa pankirentsi-paeni = granados, higos

yaawo!”³¹ Roo kanteencha akanaki ikaateeyini riyaaatee-yakini janta, ikantzi: “¡Eerowé! Eero otsinampaeri irinta atziri. Maperori ishinti-yitzi rirori, tema rawijee aakapaeni”.³² Tema tee ikantapae kameetha Israel-paeni rotyaan-teetakiri raminero kepatsi, ikantzi: “Osheki okowaenkatziki kepatsi naminaki-tziri, tee okameethatzi. Tema antari-pentha-kyaa-paeni ikanteeyani atziri-paeni ikaatzi noñaaki-tziri janta.”³³ Ari noñaakiriri eejatzi antari-penthaa-kyaa-paeni atziri, riitaki icharini-paeni Anac. Tee niyomaatari ikatziya, noshiya-matsita-kari naaka tsitsiri iñaakina rirori.”

14 ¹Ari ikaemae-yanakini Israel-paeni. Osheki riraawae-teeyakani tsireniriki. ²Ari retanaawo ikijima-taneeri Moisés eejatzi Aarón, ikanteeyini: “¡Ari okameetha-witaka akamaeyinimi janta Apitantoniki! ¡Tema okameetha-witaka akamaeyinimi jaka ochempi-mashiki! ³¿Iitaka ramanteeri Tajorentsi jaka ithonkaetee owayiritaantsiki, inoshika-nakiro owayiri-paeni aena-paeni eejatzi atomi-paeni? ¿Tema okameethatzi apiyayitee Apitantoniki?” ⁴Ari ikanta-wakae-yanakani: “Jame amini itsipa jewateeni. Jame apiyayitee Apitantoniki.”

⁵Ari rotziwerowanaka Moisés eejatzi Aarón ipiyotee-yakanira isheninka-paeni Israel-paeni, roeyotanaka kepatsiki. ⁶Ikanta Josué eejatzi Caleb, jateentsiri raminaki-tziri kepatsi, itzijaa-nakiro iithaari-paeni riyotan-teetyaari osheki okantzimo-shire-tanakari. ⁷Ikantanakiri maawoeni isheninka-paeni: “¡Omapero okameethataki kepatsi naminaki-tziri! ⁸Riirika Tajorentsi nintakaeroni, aritaki ineshironkatakae areetan-tyaari nampitsiki, aakataki ashitee-yaawoni. Tema ari oshookapae osheki pankirentsi, eejatzi ari itzimapae osheki ipireetari.”^e ⁹Teemaeta okameethatzi pikijima-waeteri Tajorentsi. Eero pithaawan-tawaetari nampitawori janta, tema eero añaakaa-nakari aakapaeni. Tekatsi piyakowen-tyaarini irikapaeni, tee roshiyee aakapaeni tzimatsi Tajorentsi aminako-wenteeri. ¡Eero pithaawaeyini!”

¹⁰Ari ikowaeya-witanakani isheninka-paeni ishemyaan-tyaarimi mapi. Roojatzi okoñaatan-tanakari ishintsinka Tajorentsi tajorentsi-thaanteki, iñaayitakiro maawoeni Israel-paeni. ¹¹Ari iñaanateeri Tajorentsi irika Moisés, ikanteeri: “¿Jempema okaateka ipakaero rajarii-mawaetana pisheninka-paeni? ¿Jempema okaateka ipakaero itheen-kawaetana noñaaha-yiwitakari kaari iñaapiin-teetzi? ¹²Ari iñaakiro mantsiyarentsi owamaan-tatsiri, nothonkaeri ikaatee-yakinira. Rooma eeroka, ari

^c 13.27 Ikantee-tziri jaka “Ari oshookapae osheki pankirentsi, eejatzi jempe itzimapae osheki ipireetari.” Tema rootaki oshiyawori ikanteetzi “itzimapae osheki pitsi eejatzi tenichaa, roshiya-waetapaawo oshiyaatapaa nijaa.” ^d 13.32 Osheki okowaenkatziki kepatsi naminaki-tziri, tee okameetatziki = Iroka kepatsi naminaki-tziri, osheki oniyayi-takiri ikaatzi nampiyi-tawori janta.

noshekya-haemiri picharini-teeyaari, riitaki ñaaperoyitaachani rawijiri ikaateeyinika irika-paeni.”

¹³Roo kanteencha rakanaki Moisés ikantanakiri: “¡Tajorentsi! Aritaki ikemako-takiro Apitantoni-jatzi okaate pantiri, tema maawoeni ñaayitakiro paerani pishintsinka paantaariri nosheninka-paeni. ¹⁴Aritaki ikamantakiri rirori ikaatzi nampiyi-tawori kepatsiki. Tema ikemako-teeya-kimini jempe pikantaka paerani pitsipa-takari nosheninka-paeni, pikanta-kaakawo ñaawootimi. ¡Tajorentsi! Eeroka pamankan-takariri menkori, peewatakiri kitejipaeteki, rooma tsireni-paeteki pipaama-takaakiro menkori koñeetyaa-kotakiriri. ¹⁵Aririka pithonkakiri powamaa-yiteri irika, aritaki ñaawae-tanaki atziripaeni ikaatzi kemakota-kimiri, panta-yitakiri, ikante: ¹⁶‘Piñaa-matsiteri Tajorentsi, eero imatziro rashita-kaeyaari Israel-paeni kepatsi ikashiya-kaakiriri paerani, ithonka-shitakari rowamayiri ochempi-mashiki.’ ¹⁷¡Tajorentsi! Nokoyi poñaahantiro pishintsinka, pimonkaatiro okaatzi piñawae-takiri paerani, pikantaki:

¹⁸ ¡Naakataki Tajorentsi!

Tsinampa-tatsiri, Etako-pero-tanta-niri.

Nopeyako-tziniri antayitzirori kaaripero-tatsiri, kinashi-waeyi-tachari.

Roo kanteencha, eero namaaki-teeri nowajankiteeri ikaatzi antayitzirori kaari-perori,

Ari nothonkaeri nowajankitaa-wenteeri iyaari-peronka ipaapate-teetari-paeni,

Itominteetari-paeni, itomi-paeni icharini-teetari-paeni, eejatzi iwaejatzite-paeni, maawoeni. ¹⁹Tema maperori pineshironkamtantzi eeroka, pipeyako-teeniri iyaari-peronka irika. Tema rootaki pantakiri pamantaariri irikapaeni Apitantoniki roojatzi jaka jjeekapaakika.”

²⁰Ikantanaki Tajorentsi: “Kameethataki. Tema nomatakiro pikowakiri, aritaki naripero-teeri. ²¹Roo kanteencha, tema omapero-tatyaa nañii naaka, omapero-tatyaa eejatzi nopamankantawo noshintsinka maawoeni kepatsi. ²²Tema eero itzimae apaani ikaatzi ñaayita-kirori noshintsinka, ikaatzi ñaayita-kirori Apitantoniki kaari ñaapiin-teetzi, okaatzi nantayi-takiri eejatzi ochempi-mashiki. Tema ikaatzi apiipiintakirori rajarii-matana ochempi-mashiki, kaari kowatsini ikemijan-teero nokanta-witariri,^f ²³eero ñaayiteero kepatsi nokashiya-kaakiriri paerani iwaejatzite. Tema ikaatzi ajariima-waetakinari eero itzimae apaani ñaayiteeroni. ²⁴Riima nonampiri Caleb riitaki ñaahaeroni. Tema riitaki

^e 14.8 Ikantee-tziri jaka “Ari oshookapae osheki pankirentsi, eejatzi jempe itzimapae osheki ipireetari.” Tema rootaki oshiyawori ikanteetzi “itzimapae osheki pitsi eejatzi tenichaa, oshiya-waetapaawo oshiyaatapaa nijaa.”

kenkishirya-haenchari kameetha, rawentaa-pero-takina. Rootaki noshine-tantyaariri rirori rareeteeyaa kepatsiki raminaki-tziri ketziroeni. Ari inampitee-yaawo maawoeni icharini-teeyaari rirori. ²⁵Roo kanteencha, nokoyi pipiyanaki okiteje-taneerika pikinaneero ochempi-mashiki piyaatiro Inkaariki Kityonkaariki. Tema janta taapiki, ari inampitawori Otenkanaaweni-jatzi eejatzi Owinteni-jatzi.”

²⁶Eekiro iñaawae-tatzii Tajorentsi iñaanatziri Moisés eejatzi Aarón, ikantziri:

²⁷“¿Eekeroma namawetatyeero ikijima-waetanari irikapaeni kaari-peroyi-tatsiri Israel-paeni? Tema nokemakiri ikijima-waetakina. ²⁸Piyaate pikamanteri pisheninka-paeni, pikantiri: ‘Iroka iñaani Tajorentsi, ikantzi: “Omapero-tatyaa, ari nokanta-kaakyaawo awijimotimi okaatzi nokemakimiri pikantee-yakirini pikami.^g ²⁹Ithonkyaa ikami ochempi-mashiki maawoeni antariteen-tsiri kaateen-tsiri 20 rojarentsite, ikaatzi jankina-takoteen-chari, ikaatzi kijima-waetakinari eejatzi. Ari romaryaa-chonchoetee ochempiki ikamayitakirika. ³⁰Riima Caleb itomi Jefone. Eejatzi Josué itomi Nun, riitaki ñaayiteeroni inampitee-yaawo janta. Rooma maawoeni eerokapaeni, tekatsi apaani areetachani kepatsiki nokashiya-kaawi-takimiri pinampi-teeyaawomi. ³¹Riima pitomi-paeni poshiya-kaanta-witakari ari inoshika-yitakiri owayiri-paeni, riitaki nareeta-kaayi-teeyaari kepatsiki pimanin-takiri eerokapaeni. ³²Tema ari pomaryaa-chonchoetee eerokapaeni ochempi-mashiki pikamayitee-rika. ³³Tema okaatzi 40 ojarentsi ikina-kina-waeyitee pitomi-paeni janta ochempi-mashiki, raminakowen-teeri ipira-paeni. Riitaki atsipetee-yaawoni okaatzi pipiyatha-waetaka eerokapaeni, roojatzi pithonkan-takyaari pikami eerokapaeni jaka ochempi-mashiki. ³⁴Tema 40 kitejeri okaatzi paminan-takitawori kepatsi, ari okaate eejatzi 40 ojarentsi patsipe-yitee-yaawo okantakaawo pikaaripero-waetaki: apaani ojarentsi okimitakawo apaani kitejeri. Ari piyoteenari jempe nokanta nowajankitaantzi naaka.” ³⁵Tema Naaka Tajorentsi, ñaawaetatsi. Aritaki nokanteeriri maawoeni kaari-peroripaeni ikaatzi aapatziya-wakahaen-chari ikijima-waetana. Tema jaka ochempi-mashiki ithonkaeyaa, ari ikamayi-teeri maawoeni.’”

³⁶Tema iroka awijimo-takiriri ikaatzi rotyaan-takiri Moisés raminakitiro jempe okantawaeta kepatsi, ipiyayitaaha rirori ramaero kaari-perori ñaantsi, rootaki opoñaan-tanakari Israel-paeni ikijima-waetanakiri Moisés, imanintanakiro kepatsi, tee ikoyi riyaateero janta. ³⁷Rootaki rowamaan-takariri Tajorentsi irika-paeni omatanakiri mantsiyarentsi, okantakaan-tziro rowanaashitakawo ikenkitha-takota-paero kepatsi jempe okanta iñaakitziro. ³⁸Riima Josué itomi Nun eejatzi Caleb itomi Jefone, tee ikamaeyini rirori. Apatziro ikamaeyakini itsipa ikaatzi riyaataki raminiro jempe okantawaeta kepatsi.

f 14.22 apiipii-takirori = rapiitakiro okaatzi 10 g 14.28 Omapero-tatyaa = Tema omapero-tatyaa nojeeki naaka jaka, ari okimitari eejatzi, omapero-tatyaa nokaman-temiri nimaeka.

³⁹Ikamantakiri Moisés maawoeni Israel-paeni okaatzi awijeen-tsiri. Tema antawo rowashire-teeya-nakani maawoeni Israel-paeni. ⁴⁰Okanta okiteje-tamane, itonkae-yanakini ochempiki, ikanteeyini: “Nantakiro kaari-perori, nokoyi niyaateeyini tonkaariki ikashiya-kaakaeri Tajorentsi.” ⁴¹Ikantzi Moisés: “¿Litaka pipiya-thatantyaawori ikantakaantani Tajorentsi? Tema eero okameethatzi oetarika panta-wityaari. ⁴²Eero piyaatzi, tema tee itsipateemi Tajorentsi. Paamawentyaa imatawakimi-kari powayiri-minthatani. ⁴³Ari pitonkiyo-takyaari janta Otenkanaaweni-jatzi eejatzi Owinteni-jatzi, ithonkimi-kari rowayiri-timi. Tema eero itsipatzimi Tajorentsi janta, okantakaantziro pipiyatha-takari eerokapaeni.” ⁴⁴Teemaeta ikemi irikapaeni, ikoyi itonkaero ochempi. Riima Moisés eejatzi itajorentsi-mokote Tajorentsi, roojatzi ijeekaki jempe ipanko-thaante-teeyakani. ⁴⁵Ari roerinkae-yakani Otenkanaaweni-jatzi eejatzi Owinteni-jatzi nampiyi-tawori tonkaariki, tema osheki ikentapaaki, romishiyakiri itsipapaeni. Ipatzima-tanakiri roojatzi janta Oshireshaariniki.

21 ⁴Ikanta rawijee-yakini Israel-paeni ipoñaanaawo Ochempii-toniki ikinaneero Inkaariki Kityonkaariki. Itapota-naakyaawo eero ikinantanaa iipatsiteki Kiraani-jatzi. Ikanta niyanki-thaki awotsi, ari okantzi-moneen-tapaakari Israel-paeni. ⁵Ari retanaawo itheenki-mataneeri Tajorentsi eejatzi Moisés. Ikanteeyini: “¿Lita pamanta-waetanari nojeekawita Apitantoniki? ¿Rooma pamantanari powamayina ochempi-mashiki? Tekatsi nomiriteeri eejatzi nowaeyaari. ¡Neshitapaakiro okaatzi nowapiin-takari!”^h ⁶Ari rotyaantaki Tajorentsi osheki kepiyari maanki, ratsika-paakiri. Tema osheki Israel-paeni kamaentsiri. ⁷Riyaatee-yakini ijeekira Moisés, ikantapaakiri: “¡Moisés! Nokaaripero-tzimotakiri Tajorentsi, okantakaawo notheenki-mawae-takiri eejatzi nokimitakimi eeroka. Pikanteeri ipeyeeri maanki, tee nokoyi noñeeri.” Ari ramanako-taari Moisés maawoeni isheninka-paeni. ⁸Ari ikantzi Tajorentsi: “Powetsiki roshiya-kaawo kepiyari maanki, powatzika-kotiri jenoki. Aririka ratsikanti maanki, raminiri roshiya-kaawo rowatzika-koetakirira, aritaki rawijakotee.” ⁹Raaki Moisés eshiro kiterita-tsiri rowetsikaki roshiya-kaawo maanki, rowatzika-kotakiri. Ikanta ratsikayitziri maanki, ramineero owatzika-kotakaha roshiya-kaawo, awijakotanee.ⁱ

¹⁰Ikanta rawijee-yakini Israel-paeni, ipanko-thaante-teeya-paani Mashinchaariniki.

²¹Okanta paata rotyaantaki Israel-paeni jatatsini iñiiri iwinkatharite Ochempi-weni-jatzi, iitachari Sehón, ikantiri: ²²“¡Pinkathari! Ari piñaayi-tawakina nokinee-yapaakini pipatsiteki. Tee roo nopokashiti piwankiri-paeni, pichochokite-paeni, eero nomiriyitziro eejatzi pikeekanatakotzirowa pinijaate-paeni. Apatziro nopampi-thatakiro ojaawokitakira awotsi, roojatzi nawijan-tanakyaari jempe iweyaa piipatsite.” ²³Teemaeta ikoyi pinkathari Sehón ikinimoteri Israel-

paeni iipatsiteki. Ipiyota-nakiri rowayirite, jataki rowayiri-tawakyaari Israel-paeni ochempi-mashiki. Itonkiyo-takari Aatzikaetoniki, ari rowayiri-teetakari Israel-paeni. ²⁴Ikanta ipiyawen-tanaka Israel-paeni, ithonka-nakiri ithatyaanakiri rowayiriti Sehón. Rayitakiri maawoeni jempe iweyaayita iipatsite. Opoñaanakawo Kameñaariniki roojatzi Jakochaawoniki. Areetakawo iweyaa-thapita iipatsiteki ñaaperoripaeni Pityaankaarini-jatzi. ²⁵Ari okanta raanta-kawori Israel-paeni maawoeni inampipaeniki Ochempi-weni-jatzi. Inampitakawo otzinkami inampipaeniki iiteetziri Kaaweni, tema ithonkakiro inampiyi-tantakawo oryaani-paeni nampitsi jeekatsiri janta.

Rotyaantaki Balac kaemerini Balaam

22 ¹Awijeeya-nakini Israel-paeni, ipanko-thaante-teeya-paeni owinteni-pathatzi iipatsiteki Athataa-weni-jatzi, othapyaaki Pareenkathapyaariki, imonteta-paakawo Kashiryaari. ²Tema iñaakiro Balac, itomi Zipor, jempe ikanta Israel-paeni ithonkantakariri Ochempi-weni-jatzi. ³Antawo ithaawanaki Athataa-weni-jatzi ithaawantari Israel-paeni, tema owanaa ishenitaki Israel-paeni. ⁴Ari ikenkitha-waetakaa-nakiri Athataa-weni-jatzi rantariperoti-paeni Kosheka-weni-jatzi, ikantziri: “Ari ithonki-takaero aepatsite irika atziri-paeni, roshiyaari waaka ithonkirowawo katawoshi.” Tema irika Balac itomi Zipor, riitaki iwinkatharite Athataa-weni-jatzi.^j ⁵Rotyaantaki jatatsini iñiiri Balaam itomi Beor, nampitawori Ñaawyaweniki Antawaathaapyaaniki iipatsiteki Sheninkaweni, ikanteri: “Ikyaaki anampiki atziri-paeni shitowaa-tsiri Apitantoniki, tema ithonka ipeyapaakiro aepatsite, imonteta-paakawo nonampi ipanko-thaante-yitapaaka. ⁶Pipokanaki intsipaete, pitakijiri irika-paeni atziri, omapero-tatziiri otzimi ishintsinka, rawijakina naaka-paeni. Okanta-shitzi-maetya nomishitowayiri naaka noepatsiteki, aririka nowayiri-takyaari. Roo kanteencha, niyotzi naaka ikaatzi pitajonkawentziri eeroka, aritaki omatakyya. Riima ikaatzi pitakija-yitziri eeroka, aritaki omatakyya.”

⁷Jatanaki antaripero-paeni Athataa-weni-jatzi, eejatzi antaripero-paeni Kosheka-weni-jatzi raayitanaki ipinateriri ñaawyaatan-taniri. Areetee-yakani ijeekira Balaam, ikamanta-paakiri ikantawa-kiriri Balac. ⁸Ari ikantzi Balaam: “¡Ari! Inkaamani nokantimi oetarika ikantinari Tajorentsi. Ari pimaanaki.” Ari imahaeya-paakini inampina-paeni Athataa-weni-jatzi ipankoki Balaam. ⁹Ari roñaahakari Tajorentsi irika Balaam, rojampi-takiri, ikantziri: “¿Iitaka pitsipa-yitakari pipankoki?” ¹⁰Rakanaki Balaam, ikantzi: “Rotyaantanewopaeni Balac itomi

^h 21.5 nowapiin-takari = pan ⁱ 21.9 eshiro kiterita-tsiri = bronze

Zipor, iwinkatharite Athataa-weni-jatzi, ipokatzi, ikantana: ¹¹ ‘Irika-paeni atziriite shitowaa-tsiri Apitantoniki ikyaaki anampiki ithonka ipamankapaakiro aepatsiteki. Pipokanaki intsipaete, pitakijiri irika-paeni. Okantashitzimaetya nomishitowayiri naaka noepatsiteki, aririka nowayiri-tyaari.’ ¹² Ari ikantzi Tajorentsi: “¡Balaam! Eero poyaatzi pokaentsiri. Eero piyaka-waetziri irikapaeni, notajonka-wentani naaka irika-paeni.” ¹³ Okanta okiteeje-taneera ikantakiri Balaam inampina-paeni Balac: “¡Ayompari! Pipiyi pinampiki, tee ikoyi Tajorentsi noyaata-nakimi.” ¹⁴ Ari ipiyanaawo inampina-paeni Athataa-weni-jatzi inampiki jempe ijeeki Balac, ikantapaeri: “¡Pinkathari! Tee ikoyi royaatina Balaam.”

¹⁵ Rapiitakiro Balac rotyaantzi itsipa inampina-paeni, osheki ikaatee-yakini, maperori riroperotzi irikapaeni. ¹⁶ Riyaateeyanakini iñeeri Balaam, ikantapaakiri: “¡Ayompari! Pikemiro iñaani nowinkatharite Balac itomi Zipor, ikantzimi: ‘Nokoyi pipoki piñina. ¹⁷ Aritaki nopinatakimi osheki, ari nantakimiro okaatzi pikantinari. Pipoki nimaeka, pitakijiri irika atziri-paeni.’ ” ¹⁸ Rakanakiri Balaam rotyaantani-paeni Balac, ikantziri: “Okantawityaa ipinawomi Balac iwinkathari-pankote jempe ijaakaha koriki, eejatzi ooro, eero nopiyathatari Tajorentsi, eero nawijakaero nantiro ikowakaanari, tee okameethatzi eepichokiini nawijakaero. ¹⁹ Roo kanteencha, ari pimaanaki eeroka, noñaawakiro oetarika ikanteenari tsireniriki Tajorentsi.”

²⁰ Okanta tsireniriki, roñaahaari Tajorentsi irika Balaam, ikantakiri: “Tema eeroka ipokashi-teeyini irika-paeni atziri raanakimi, poyaata-nakiri. Roo kanteencha otzimatyee pantiro okaatzi nokantimiri naaka.” ²¹ Okanta ikakita-manee Balaam, rowanki-tanakiniri jeeka-mentotsi ikyaakoetari. Royaata-nakiri inampina-paeni Athataa-weni-jatzi. ^{22.21-33}

²² Roo kanteencha antawo ikijanaka Tajorentsi riyataanaki Balaam. Royaawen-takari awotsiki Ronampiri Tajorentsi ipiyata-wakyaari. Pokaki rirori Balaam kyaakota-kari ipira, itsipatakari apite romperatani. ²³ Iñaapaakiri ikyaakoetari Ronampiri Tajorentsi, ikatziyaka awotsiki roteeyakiro iyotsiroshithakite, tempaawi-tanaka ikyaakoetari. Ipajatanakiri Balaam ikyaakoetari ikoyi opampithatiro awotsi. ²⁴ Rapiitakiro Ronampiri Tajorentsi rotzika-wakiri jempe okaamanchakitzi awotsiki, jempe itanto-teetziro apitekiro onampi-naki. Rootaki awotsi jatachari pankirentsi-mashiki imiriteetziri. ²⁵ Ari iñaapaeri eejatzi ikyaakoetari Ronampiri Tajorentsi, otzitanaka tantotsiki, anawyaa-kotakiri iporiki Balaam. Ari rapiita-nakiro ipajatziri ikyaakoetari. ²⁶ Eekiro ishirinkaneen-tanakityaa Ronampiri Tajorentsi okaamanchaki-perotzira awotsi, tekatsi ikini itempae ikyaakoetari, tee imatya ikini rampateki

eejatzí rakoperoki. ²⁷Ikanta ñaapaeri ikyaakoetari Ronampiri Tajorentsi, maryaanaka jaawiki. Antawo ikijanaka Balaam, ipajatan-tanakari inchakii. ²⁸Ikantakaakawo Tajorentsi, ñaawaetanaki ikyaakoetari, okantanakiri Balaam: “¿Jempema nokantzimika naaka pipajawae-tantanari, tema mawa papiitakiro pipajatakina?” ²⁹Rakanakiro Balaam ipira, ikantzíro: “Roo nopajatan-tzimiri pitheenkakina. Ari otzimimi nojataa-mento, nojataa-kimimi.” ³⁰Ari okantzi ikyaakoetari: “¿Tema naaka pipira pikyaakaa-piintari? ¿Arima nokanta-piintzimi pikyaakotana?” Ikantzi Balaam: “Tee.”

³¹Ikantakaakawo Tajorentsi ñiiri Balaam ikatziyaka Ronampiri tajorentsi awotsiki roteeyakiro iyotsiro-shithakite. Ari rotziwerowanaka Balaam, roeyootanaka jaawiki ipinkatha-tanakiri. ³²Rojampi-tanakiri Ronampiri Tajorentsi, ikantzíro: “¡Balaam! ¿Iitaka pipajawae-tantawori pipira, tema mawa papiitakiro pipajawae-tziro? Tema naaka pokaentsi nopiyatimi, tema kaari-perori pikantzi-motakina noñaakimi. ³³Rootaki pipira ñaapaakina, mawa apiitakiro otempaa-pithatana. Eeromi otempaemi, nowamaa-kimimi eeroka, rooma roori eero nowamaero.”

³⁴Ari rakanakiri Balaam Ronampiri Tajorentsi, ikantzíro: “¡Nokaaripero-tzimotakimi! Tee niyotzi eerokataki otzikanari awotsiki. Roo kanteencha, kaari-pero-rika okantzi-motakimi nantzíro, nimaeka nopiyanee.” ³⁵Ikantzi Ronampiri Tajorentsi: “¡Balaam! Poyaata-nakiri rotyaan-teetani-paeni. Roo kanteencha okaatzi nokanta-yitimiri naaka, rootaki piñaawaeteri eeroka.” Rootaki royaatan-tanakariri Balaam inampina-paeni Balac.

³⁶Ikanta ikemaki Balac pokaki Balaam, jatanaki itonkiyo-tawakyaari otzinkamiki inampi Athataa-weni-jatzi, jeekatsiri Kameñaarithhapyaaiki, jempe iweyaa-thapita iipatsite. ³⁷Ikantawakiri: “¡Balaam! Notyaantaki chapinki kaemimini. ¿Iitaka kaari pipokanta piñiina? ¿Poshiya-kaatzi eero noemoshirenkawentzimi? ³⁸Rakanaki Balaam, ikantzi: “¡Pikemi niyompari! Aritaki pokakina noñiimi. Roo kanteencha tee otzimimotana noshintsinka noñaawae-tantyaawori okaatzi nokoyiri naaka. Apatziro noñaawaetiro okaatzi ikoyiri Tajorentsi.” ³⁹Ikanta Balaam itsipatakari Balac jateeyakini Jaawokiweniki. ⁴⁰Ari rowamaa-kaantapaaki Balac ipireetari-paeni. Rotyaantaki rahaeta-nakiniri Balaam eejatzi inampina-paeni.^k

⁴¹Okanta okiteeje-tamane, raanakiri Balac iyeemakaantani Balaam janta Inkañaaweriitoniki. Ari raminako-takiro okoñaataki ipanko-thaante-teeyakani Israel-paeni.

23 ¹Ari ikantanaki Balaam: “Powetsikina jaka 7 taapokimentotsi. Powamayina 7 ewonkiri waaka eejatzi 7 itsipa ipireetari.”^{23.1-2}

²Imatakiro Balac okaatzi ikantakiriri Balaam. Ari itsipatakari Balac

22.21-33 ikyaakoetari, ipira = asna

irika Balaam itaakiri apaani ewonkiri waaka, eejatzi apaani ipireetari okaatakira 7 taapokimentotsi. ³Ikantzi Balaam: “¡Pinkatharí! Ari pijeeka-wentawakiri pitaani. Niyaatawakiita naaka, okanta-shimaetya itonkiyo-tena Tajorentsi. Aritaki nokaman-takimi eeroka okaatzi ikantinari.” Jatanaki Balaam ikinakiro okaanki-chempi-takira tonkaari.

⁴Ikanta itonkiyo-takari Tajorentsi irika Balaam, ari ikantzi Balaam: “Nokantaki rowetsikaeti 7 taapokimentotsi, notaaki apaani waaka eejatzi apaani ipireetari okaatakira 7 taapokimentotsi.” ⁵Ari ikantakaakawo Tajorentsi riyotiro Balaam iñaawaeteri, ikantakiri: “Pipiyi ijeekakira Balac, pikamantiri okaatzi nokanta-kimiri naaka.” ⁶Ari ipiyaari Balaam iñaapaeri Balac ijeekawen-tziri itaani, itsipayi-takari inampina-paeni Athataa-weni-jatzi. ⁷Ari iñaawae-tanakiro Balaam riyotahae-takiriri ñaantsi, ikantanaki:

 Nopoñaakawo Tonkaeroniki ramakina Balac,
 Nokinapaakiro ochempi-mashiki jempe ishitowa-piintzi ooryaa,
 ikaemakaan-takina Iwinkatharite Athataa-weni-jatzi, ikantakina:
 “¡Pipoki, pitakijiri Israel-paeni!

 ¡Pipoki, piyakateri icharini-paeni Jacob!”

⁸¿Litaka notakijan-tyaariri naaka kaari ikoyi Tajorentsi itakijeeteri?

 ¿Litaka niyakatan-tyaariri naaka kaarira riyakatzi rirori Tajorentsi?

¹⁹Tema irika Tajorentsi, tee roshiyari atziri-paeni itheeyan-tyaari,
 Tee rinashitawo okaatzi ikenkishire-takari.

 Aririka ikanti: “Iroka nantiri.” Aritaki rantakiro.

 Imonkaa-tziri maawoeni ikashiya-kaantziri.

²⁰Ikantee-takina naaka notajonka-wentanti.

 Tema imatakiro Tajorentsi itajonka-wentantaki rirori, eero
 nomateero naaka noepiya-ñaani-teeri.

²¹Tee iñeeteero iyaari-peronka icharini-paeni Jacob,

 Tee riñeeteero eejatzi ikowaenka-takowaetzi isheninka Israel-paeni.

 Tema ashi royiro itsipata-piintakari Itajorentsite.

 Riitaki rajahaa-piintakari iwinkathari-tetaari.

²²Tema irika Tajorentsi, amaeriri ijeekawitaka paerani Apitantoniki,
 Otzimimo-tziri ishintsinka oshiyaawomi ishintsinka katsi-mari-paeni
 piratsi.^l

²³Tekatsi oetzimotyaari icharini-paeni Jacob takijaantsi,

 Tekatsi oetzimotyaari Israel-paeni yakataantsi.

 Nimaeka akantiri Israel-paeni:

 ¡Osheki rantzimota-kimiri Tajorentsi kaari iñaapiin-tetzi!

²⁴Roshiyakari kashekari irikapaeni,

^k 22.40 ipireetari-paeni = waakapaeni, owisha-paeni ^{23.1-2} waaka = becerro, ipireetari = carnero

Ikatziya rajaryaanta.

Eero romorenka roojatzi ratsikan-takyaariri ratsikanewo.

Riranakiro riraa rowamaani-paeni.

²⁵Ari ikantanaki Balac: “¡Balaam! Teera pinintatyeey piyakateri, eero pitajonka-wenteeri eejatzi.” ²⁶Ikantzi Balaam: “¡Balac! Tema nokantzi-takimi ketziroeni: ‘Okaatzi ikantinari Tajorentsi, rootaki nantiri.’”

Ijeekaki Israel-paeni Pahaankaetoniki

25 ¹Ari ijeekae-yapaakini Israel-paeni janta Inchatoniki. Imayempi-waeyi-takiro Athataa-weni-jato. ²Okaemakiri Israel-paeni itsipatyaawo otayiniri atsipeta-kaani tajorentsi-niro-paeni. Rakiyotapiintakiro Israel-paeni. Ipinkatha-waetakiri otajorentsi-nirote-paeni. ³Ari okantakari rawentaan-takariri Israel-paeni tajorentsi-niro Inkañaaweri janta Pahaankaetoniki. Rootaki ikijanta-nakariri Tajorentsi irika Israel-paeni. ⁴Ari iñaanateeriri Tajorentsi irika Moisés, ikanteeri: “¡Moisés! Pipiyoteri maawoeni reewarite Israel-paeni, pishirika-kentsi-yiteri okiteejita-manee, inteenaryaantee-yaari nomashirenka maawoeni Israel-paeni.” ⁵Ipoñaá ikaemakiri Moisés itsipapaeni reewarite Israel-paeni, ikantakiri: “Powamayiri asheninka-paeni ikaatzi aapatziya-kariri tajorentsi-niro Inkañaaweri jeekatsiri Pahaankaetoniki.”

⁶Ikanta apaani isheninka Israel-paeni ramaki Kosheka-weni-jato jempe ipiyotee-yakani isheninka-paeni, iñaawakiri Moisés, eejatzi maawoeni Israel-paeni ijeekaeeyini riraako-waeteeyani rirori-paeni opatzimooki Tajorentsi-thaante. ⁷Ikanta iñaawakiri rirori Finees itomi Eleazar icharini Ompera-tajorentsi-taarewo Aarón, ishitowa-shi-tanakiri ipiyotee-yakanira isheninka, raanakiro iyotsiro-shitha-kiti. ⁸Riyaata-shitakiri irika isheninka jempe ipanko-thaante-yitaka isheninka-paeni, rojataakiri imotziki apitekiro, shirampari eejatzi tsinani. Aripaete okaatapaaki mantsiyarentsi owamaayi-takiriri Israel-paeni. ⁹Tema osheki-pero Israel-paeni owamaakiri mantsiyarentsi.^m

Ikijawentaa Israel-paeni

31 ¹Ari iñaanateeri Tajorentsi irika Moisés, ikanteeri: ²“Paanakiri maawoeni Israel-paeni ikijawen-teeyaa, riyaati rowayiri-teeyaari Kosheka-weni-jatzi. Aririka pimatakiro, aripaete pitsipa-shire-yitee-yaari piwaejatzite-paeni.” ³Ikaemakiri Moisés maawoeni isheninka-paeni, ikantakiri: “Powetsika-yiteeyaa eerokapaeni, piyaati pikijawen-teeyaa powayiri-tyaari Kosheka-weni-jatzi, tema rootaki ikowakiri Tajorentsi.”

⁷Imatakiro rowayiritari Kosheka-weni-jatzi, ithonkakiri rowamaakiri maawoeni, imatakiro okaatzi ikantakiriri Tajorentsi irika Moisés.

¹ 23.22 katsi-mari-paeni = búfalo

⁸Ari ikaatzi rowamaa-nakiri iwinkatharite-paeni Kosheka-weni-jatzi. Irika iitawiteeyani: Evi, Requiem, Zur, Hur, Reba. Ikaatzi 5 pinkathari rowamaakiri. Imatzitanakari Balaam itomi Beor rowamaan-tanakari iyotsiro-shitha-kite. ⁹Ithonka-nakiro Israel-paeni inoshika-nakiro tsinani-paeni Kosheka-weni-jato, rayita-nakiri reenchee-rikiti. Eejatzi ipira-paeni, iwaakatipaeni, maawoeni rashaahawo-paeni.

¹⁵Ari ikantawaeri Moisés isheninka-paeni: “¡Nosheninká! Iitaka kaari powamaantawo iroka-paeni tsinani? ¹⁶Rooyitaki ikaminaani Balaam kantakaan-takirori ikaaripero-tzimotan-takariri asheninka-paeni Tajorentsi janta Pahaankaetoniki. Rootaki rowajankitaan-takariri Tajorentsi asheninka-paeni ikamanta-yitakari.”